

Sebastijan Piskar, idejni vodja ustanovitve Združenja Manager

Izvleček iz prispevka ***V 15 letih je nastalo Združenje Manager, na katerega smo lahko vsi ponosni***, ki je bil objavljen v zborniku »Slovenska managerska organizacija 1989 – 2004«.

»Ustanavljanje društva je bil še čas SFRJ, čas samoupravljanja. Bil pa je tudi že čas popuščanja, previdnega iskanja novega. Želja po absolutnem kontroliranju in obvladovanju nastajanja česarkoli novega se je že umikala iskanju novega. Vse pa se je dogajalo previdno, plašno. Vsi smo vedeli, da sledijo spremembe. V Sloveniji sta bila tedaj na čelu najbolj vplivnih političnih organizacij Milan Kučan in Jože Smole. Slovensko vodstvo je bilo še "odgovorno" zveznemu. Zvezno in republiška vodstva so želela obdržati procese sprememb "pod kontrolo". Ni se še vedelo, od kje lahko pride burna reakcija, kot jih je pred tem bilo že veliko. Res pa je tudi, da je bil to čas, ko so nastale razmere za vse kasnejše velike spremembe. Osamosvojitve Slovenije, vojna za Slovenijo, razpad Jugoslavije, izguba trga, propad velikih slovenskih podjetij, vstop v EU.

Ideja o ustanovitvi Društva poslovnih delavcev, kot se je takrat imenovalo, je nastala že pred temi spremembami. Porodila se je na kongresu evropskega združenja managerskih organizacij (CECIOS) na Portugalskem ob pomenku s takratnim generalnim sekretarjem CECIOS, gospodom Wolfgangom Limpom. Kot dobra znanca sva se pogovarjala o razmerah v Jugoslaviji. Beseda je nanese na organiziranost managementa v Jugoslaviji. V zahodni Evropi so takrat že imeli več vrst združenj managerjev ter posebej še združenj lastnikov in industrialcev. V Jugoslaviji seveda še nismo imeli nič od tega. Ker je bil CECIOS predvsem združenje organizacij, ki so se ukvarjale s strokovnim usposabljanjem managementa, se nam organiziranje česa podobnega, predvsem v Sloveniji, ni zdelo sporno, ampak zelo koristno. Tako sem se ob tem pogovoru odločil, da spravim na noge društvo managerjev Slovenije. Od ideje do nastanka društva je preteklo le eno leto.

Vizija društva: »večja profesionalnost«

Najprej se je morala oblikovati vizija društva. Oblikovala se je hitro. Vzor mi je bilo švicarsko managersko združenje, ki še danes sproža in obravnava številna strokovna vprašanja poslovanja podjetij in vloge managerjev pri tem. Zavedal sem se, da so pri nas drugačne razmere. Iz teh je bilo treba izhajati. Tudi pri nas naj bi društvo prispevalo predvsem k večji profesionalnosti dela managerjev. Društvo naj bi bilo tudi prostor za spletnje močnejših človeških vezi in za poslovne povezave pri izvedbi večjih poslov in projektov. Ker je bila za številne, takratne poslovodne delavce vse preveč pomembna vpetost v politiko, je marsikdo zanemarjal strokovnost dela. Managerji so večje projekte lahko uresničevali predvsem v povezavi s politiko. Že s kandidati za direktorje se je morala strinjati Zveza komunistov, nato pa so jih potrjevali samoupravni organi. Tudi pri samoupravnih organih so imeli prednost tisti, ki so bili dobro zapisani pri politiki. Povezava s politiko je bila odločilna za uspešen razvoj organizacije. Zato politični kriteriji niso bili nepomembni. Toda za dobre odločitve je potrebna strokovnost, ki pa je bila tedaj v podrejenem položaju. To stanje smo želeli izboljšati. Z večjo strokovnostjo bi lahko preprečili številne zgrešene investicije. Varnost delovnih mest je bila velika, motiviranost za rezultate pa majhna. Zato smo bili prepričani, da je čas, ko bi veljalo tudi vodenje ljudi bolj naravnati na sproščanje človeških zmogljivosti, večjo zavzetost in ustvarjalnost. V to smer smo želeli premakniti stvari in to smo jasno pokazali s posvetom, ki smo ga organizirali ob ustanovitvi društva.

Bil sem mnenja, da se bodo med seboj povezani managerji čutili tudi varnejše in močnejše. Povedati je bilo potrebno marsikaj, kar je ostalo neizrečenega. Takratne razmere sem namreč čutil kot "trobljenje v isti rog". Določenih vprašanj niti odpreti ni bilo mogoče. Imeli smo družbeno-politične organizacije, skupnosti, sindikate, izvršni svet, zbornico. V pretežni meri so vsi ponavljali, kar jim je bilo naročeno. Tudi direktorji smo bili del tega aparata. Večina je bila pripravljena poslušati. Menil sem, da mora stanovska organizacija, kakršna naj bi združenje managerjev tudi bilo, oblikovati svoja jasna stališča, ki bodo izhajala iz iskanja rešitev za probleme v praksi, ki bodo tudi strokovno utemeljena. Kot organizirani skupini jim bo tudi politika bolj prisluhnila.

Ustanovitev so podprli ugledni direktorji

Menil sem, da idejo lahko uresničim le, če pridobim zanjo nekaj ključnih direktorjev tistega časa. Po zakonu o društvih je bilo treba najprej oblikovati iniciativno skupino. Pridobival sem privrženca ideje enega za drugim. Vse je kazalo, da bi se bo dalo dobiti dovolj članov za iniciativno skupino. Iskal sem še neko ugledno osebnost, pri kateri bi bil sestanek in ki bi bila tudi predsednik iniciativne skupine. Imel sem srečo. Miran Goslar, takratni predsednik poslovnega odbora SOZD Mercator, je pristal, da sestanek organiziramo pri njem in da prevzame iniciativno skupino. Gostitelja sestanka sva bila oba. Kasneje, tik pred zdajci, se je nekaj zapletlo in Goslar ni prevzel iniciativne skupine. Treba je bilo poiskati novega predsednika. Tudi to smo rešili. Uspelo nam je pridobiti dr. Matijo Škofa, generalnega direktorja Mednarodnega podjetja Slovenijales-trgovina.

Sestanek iniciativne skupine je bil 6. marca 1989 popoldne. Prišlo je 12 nekaterih pomembnih slovenskih direktorjev. Bilo je prijetno. Po formalnem delu smo vse skupaj še premleli ob prigrizku. Vsi so izrazili pripravljenost sodelovati pri ustanovitvi društva.

Nekateri niso imeli časa za podpis ustanovitve

Po sestanku iniciativne skupine naj bi člani iniciativne skupine postali s podpisom na sodišču ustanovni člani. Rabili smo 10 podpisov. Tu smo naleteli na prve resne težave. Šlo je za dejanja, za možnost, da komu ne bo prav. Zato smo se bili pripravljene kot ustanovni člani na sodišču podpisati samo nekateri člani iniciativne skupine. Nekateri pomembni direktorji tistega časa »niso imeli časa«, čeprav je bilo dogovorjeno, da jim ne bo treba na sodišču čakati v vrsti za podpis. Idejo so sicer podprli. Najbrž so si premislili. Dodatne težave so se pojavile tudi zato, ker je ZSMS (Zveza socialistične mladine Slovenije), ki jo je vodil Jožef Školč, začela z ustanavljanjem podobnega društva. Ne vem kje in zakaj se je to dogajalo. Morda bi nekateri raje videli, če bi stvar potekala bolj v okvirih takratnih organizacij.

To je bila streznitev. Spoznal sem, da bo treba premagati še veliko težav. Spomladi leta 1989 se še ni vedelo, kam bo pripeljalo popuščanje, ki se je začelo. Situacija je bila nepregledna, meglena. Socialistična zveza delovnega ljudstva (SZDL), ki je bdela nad društvi, je sicer pristala na ustanavljanje, izpostavila pa je le Viktorja Žaklja. Jože Smole je ostal v ozadju. Bilo je stanje, ko smo se vsi zavedali, da se stvari morajo spremeniti, nihče pa ni vedel, kaj narediti. Politika se je bala neobvladljivih procesov. To je bil čas, ko za ustanovitev društva ni bilo treba več dobiti "soglasja" od političnega vrha, bilo pa bi jim najbrž ljubše, če do ustanovitve še ne bi prišlo. Bolj ko je bilo verjetno, da bo ustanovitev uspela, bolj se je »nekdo« vpletal. Zato je bilo najprej treba sprejeti sodelovanje ZSMS pri ustanavljanju društva. Ne vem kaj vse je vplivalo na nekatere člane iniciativne skupine, da niso bili pripravljene postati ustanovni člani. Potrebno je bilo kar nekaj prepričevanja in prošenj, da smo nato iz njih in drugih dobili 10 ustanovnih članov, ki so se podpisali na sodišču. Ti so: Ivo Marek, Ferdinand Lužar, Miran Goslar, dr. Matija Škof, Jožko Štrukelj, Maksimiljan Senica, Srečko Kirn, Jože Šlander, Branko Žibret in jaz - Sebastijan Piskar.

Ustanovitev društva je bila zelo odmevna in spodbudna

Začeli smo s posvetom "Human Resources" z referenti iz Slovenije, Amerike, Nemčije in Švice. Bilo je veliko udeležencev. Udeleženci so bili predvsem vodilni ljudje iz gospodarstva. Od politikov je imel prispevek le Viktor Žakelj iz SZDL. Rekel je, da je napovedal spremembe samoupravljanja v tržno gospodarstvo. Iz njegovih besed tega takrat nisem razbral. Ker nisem politik, verjetno ne znam brati med vrsticami. Viktor Žakelj je bil eden najnaprednejših ljudi v takratni politiki, pa je bil še zelo previden. Nadaljevanje posveta je bilo na visoki strokovni ravni, primerni tudi za današnji čas. Včasih mi je kar malo žal, da se takšni posveti niso nadaljevali vsako leto. Posebej koristen bi bil podoben posvet za managerje, saj jih je še vedno vse preveč, ki menijo, da bodo z redom, disciplino, strogostjo in včasih celo grobstvo dosegli dobre rezultate. Take bo treba prepričati, da čas ne dela v njihov prid. Mi pa smo ob tem posvetu kazali primere visoke motiviranosti in ustvarjalnosti zaposlenih in kako se da to doseči.

Posvet se je drugi dan zvečer spremenil v ustanovni občni zbor društva. Vodil ga je predsednik iniciativne skupine, dr. Matija Škof. Dobro smo ga pripravili tudi medijsko z našo predstavnico za stike z novinarji, Meto Verbič. Meni se je zdela dvorana v Cankarjevem domu polna. Imeli smo tudi nekaj

pomembnih gostov, med drugimi so se ga udeležili tudi predsednik Zveze komunistov Slovenije, Milan Kučan, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc. Formalni del smo opravili hitro. Za prvega predsednika društva je izvoljen Ivo Marenk, takratni generalni direktor SOZD Slovin. Zbor je pozdravil predsednik zbornice, Marko Bulc. V njegovih besedah čutim pridih tekmovalnosti med zbornico in društvom. "Direktorji so vendar v zborničnih organih. Bodo v društvu delali drugače – s svojo glavo?" se je verjetno po tistem spraševal. Zbor pozdravi tudi Jožef Školč, tedanji predsednik Zveze socialistične mladine Slovenije. Pohvali se s sodelovanjem pri organizaciji ustanovitve društva, kajti pomagali so nam pri naslovih, pisanju dopisov. Predvsem je bil aktiven Branko Žibret. Cel večer sem čutil zadržanost politike. Milan Kučan ostane na svojem sedežu. Udeležencev ne pozdravi. Podobno je bilo z novinarji. Svojega fotografa je imela le revija RR (današnji Podjetnik). Časopisne hiše niso vedele, kaj bi. Vse preveč so bile navajene služiti politiki. Ker ta ni pokazala navdušenja, so bili tudi novinarji bolj "opazovalci".

Po ustanovnem zboru v preddverju sproščeno nazdravljamo rojstvu Društva poslovnih delavcev Slovenije, kot smo mu dali takrat ime. Od mnogih udeležencev ustanovnega občnega zbora so številni ostali opazovalci. V društvo jih je takoj ob ustanovitvi vstopilo 170.

Velika udeležba na ustanovnem občnem zboru nam je dala velik polet. Ne samo nas, tudi druge je to prepričalo, da nastaja nekaj pomembnega.

Uspeh društva je v njegovem kasnejšem profesionalnem delu

Po začetnem navdušenju je bilo treba delovanje društva spraviti v tek. Posebnost managerskega društva je v tem, da nima prostovoljcev za delo. Večina članov je preobremenjena. Vsi smo bili preobremenjeni. Takrat sem bil direktor ZOP, hkrati sem opravljal še funkcijo generalnega sekretarja društva. Zato smo kmalu spoznali, da je treba začeti s stalnimi sodelavci. Prvi, ki je začel delati predvsem za društvo, je bil Bogo Seme. Drugi smo to počeli občasno. Treba si je bilo zamisliti program, aktivnosti in jih speljati, dogovoriti sestanek s predsednikom, sklicati upravni odbor in kaj še in še. Izvedli smo nekaj začetnih akcij. Najprej je bilo treba urediti vse potrebno okrog statuta. Tu nam je Sekretariat za notranje zadeve kar precej zapletal. Ker pa nam je bilo ključno, spraviti statut »skozi«, smo na marsikatero zahtevo pač pristali.

Po opravljenih formalnostih smo sprejeli program dela in začeli s prvimi večjimi in pomembnejšimi aktivnostmi. Med njimi so bile sprejetje kodeksa in dogovarjanje o managerskih plačah.

Povsem profesionalno delo se je v začelo, ko je mesto generalnega sekretarja pomladi 1993 prevzel dr. Tone Krašovec. Društvo je pridobilo prostore za delovanje in še druge redne in honorarne sodelavce. Društvo je postalo sestavni del slovenskega prostora in podobno drugim poklicnim društvom.«...